

קורס: מבוא לבטיחות העובד וניהול סיכונים במקום העבודה

מרצה: ד"ר דיאנה בלנק-פורת

שנת תשפ"ד 2023-2024

קורס 286.4962

תוכן הקורס

היעד העיקרי של העוסקים בבטיחות בתעסוקה הינו יצירת סביבת עבודה בטוחה שתמנע נזק לבריאות הפיזית והנפשית של העובדים ותאפשר להם לחזור אל ביתם בשלום. תחום הבטיחות קשור מאוד לתחומי הגיהות, הבריאות, הארגונומיה והרפואה, ולתחומים נוספים כמו הנדסה, פסיכולוגיה ועוד. בטיחות קשורה בקשר הדוק לאיכות, לפיריון וליעילות בעבודה גם כן. ארגון בו תרבות הבטיחות נמצאת בסדר עדיפות גבוה, הוא גם מקום מצליח ומעורר השראה.

מטרת הקורס: הקניית ידע, גישות וכלים מעשיים לעוסקים בבטיחות וגהות לזיהוי גורמי הסיכון במקומות העבודה, להכיר אותם ולהמליץ על בקרות או פתרונות מבעוד מועד כדי למנוע את השפעתם המזיקה על העובד והסביבה. להמחיש את חשיבות השימוש בניהול הסיכונים באופן פרואקטיבי כדי לקבל שליטה ובקרה על הסיכונים כך שהתוצאה תהייה מניעת אירועי בטיחות, תאונות ומחלות מקצוע.

נושאים: עקרונות התחיקה בישראל, תקנות בטיחות וגהות התעסוקתית. מערך הבטיחות הארצי, מנהל הבטיחות. הכרת ארגונים העוסקים בבטיחות וגהות במדינות מובילות בתחום: ארה"ב, האיחוד האירופי, אנגליה.

הכרת מערך הבטיחות בארגון ובעלי התפקידים וחשיבותם בקידום הבטיחות והגהות. עקרונות התכנית לניהול הבטיחות / פרק ניהול סיכונים. אחריות ומחויבות לבטיחות של מנהלים ועובדים. בקרה על תהליכים למניעת אירועי בטיחות. תאונות עבודה: ניתוח הסיבות לכשלים שגרמו לתאונות העבודה: ניתוח סיבות ונסיבות ותוצאות של תאונות מפורסמות שהן בסיס ללמידת סוגי הכשלים ונקודות התורפה בתהליך שהביאו להתרחשותן. פילוח סוגי תאונות ותרומתן לסטטיסטיקה ולנטל הכלכלי; היארעות תאונות בישראל ביחס למדינות OECD. מה ניתן ללמוד ולאמץ מהנעשה בארצות אחרות. תרבות הבטיחות, התנהגות בטיחותית, נוהג טוב.

ניהול סיכונים לפי התקנות: מבוא, שיטות בסיסיות לניהול סיכונים ודוגמאות. ניתוח והערכת חומרתם ואופן הופעתם של הסיכונים, אמצעי בקרה על תהליכים למנוע הישנותם על אירועי בטיחות. קבלת החלטות: בניית מטריצת סיכונים ודוגמאות מעשיות. הכרת מושגים בשימוש תדיר בבטיחות: חומרים מסוכנים, היתר רעלים, רישוי עסקים, הסמכות וכו'.

תקנים של בטיחות. תקן חדש: בריאות פסיכולוגית ובטיחות בעבודה. ISO 45003

אמצעי עזר: מצגות ppt, סרטי וידאו

ימים ושעות:

ימי ד', 12:00-14:00

זמינות המרצה: יום רביעי אחרי ההרצאה ופניות בדוא"ל dporat@staff.haifa.ac.il

הרכב הציון לקורס

הגשת עבודה בנושא ניהול סיכונים: 60%

הכנת והעברת מצגת קצרה באחד מנושאי הקורס: 40%

חובת נוכחות 80% כולל שיעורי זום כמובן. בשיעורי הזום הסטודנטים נדרשים לפתוח מצלמות בשיעורים. אי פתיחת מצלמה תחשב כהיעדרות. במקרים פרטניים של קושי בפתיחת מצלמה, יש לפנות למרצה הקורס מראש לפני השיעור לקבלת אישור או עזרה.

ספרות מקצועית

System Safety Engineering and Risk Assessment: A Practical Approach, Second Edition 2nd Edition. Nicholas J. Bahr, CRC Press; e-book 2017: <https://doi.org/10.1201/b17854>.

מאמרים שיהוו בסיס לביצוע מטלות הקורס: יפורסמו במהלך הסמסטר.

אתרי אינטרנט

1. המוסד לבטיחות וגיהות/ <https://www.osh.org.il/heb/main>
2. מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית:
<http://economy.gov.il/About/Units/Pages/safetyandhealth.aspx>:
3. www.oecd.org/els/health-systems/49105858.pdf
4. https://www.osha.gov/dcsp/compliance_assistance/hhe_program.html
5. <https://www.osha.gov/dte/library/>
6. <https://www.csb.gov>
7. <https://www.hse.gov.uk/simple-health-safety/risk/index.htm>

סילבוס הקורס

תאריך	קריאה תמסר במהלך הקורס	נושא	הרצאה מס'
3.1.24		מטרות וציפיות מהקורס. הסבר על העבודות ומצגות להערכה. מושגים והגדרות בתחום הבטיחות. זיהוי גורמי סיכון בעבודה ודרכי ההתמודדות. מקורות מידע וכלים שימושיים. התחיקה בישראל בתחום הבטיחות. מערך הבטיחות הארצי. היכרות עם גופים בינ"ל העוסקים בבטיחות OSHA, HSE (UK), EU-OSHA	1.
10.1.24		מעגלי הבטיחות והגהות בארגון. מערך הבטיחות וניהולו. תפקידי העובדים בבטיחות: ממונה על הבטיחות והגהות, נאמני בטיחות, ועדות בטיחות. אחריות ומחויבות לבטיחות מנהלים ועובדים. מדיניות הבטיחות של הארגון. התכנית לניהול הבטיחות (2013): פרק ניהול הסיכונים	2.
17.1.24		תאונות עבודה: סיבות לכשלים, חקר כשל. ניתוח תאונות מפורסמות בעולם ובארץ. אירועי בטיחות וחשיפת עובדים במוסדות רפואיים וכיצד ניתן היה למנוע אותם. היקף וחומרת תאונות עבודה בישראל: ניתוח דו"ח תקופתי מעודכן. מחיר התאונות למשק. תאונות עבודה ומחלות מקצוע בישראל. משמעות חסר הבטיחות.	3.
24.1.24		הגורם האנושי. טעויות נפוצות. תרבות הבטיחות: בטיחות התנהגותית, אקלים הבטיחות. בטיחות וגהות במערכות בריאות (העובד והמטופל). סקר משרד הבריאות. הגורמים המשפיעים על נושאי בטיחות בעבודה. נוהג טוב (Good practice).	4.
31.1.24		מבוא לניהול סיכונים. מושגי יסוד. אסטרטגיה למניעת הסיכון. היררכיה בקבלת החלטות. מטריצת סיכונים אפיינית. הפקת לקחים, פעולות מתקנות. ניתוח גורמי סיכון, רמות מיגון, בקרת סיכונים ומתן המלצות. סיכון קביל. הורדת רמת הסיכון ALARA. דוגמאות מעשיות.	5.
7.2.24		שיטות בסיסיות לניהול סיכונים. ניתוח בטיחות מטלה, ניתוח מרכיבי הסקר. בעיות עיקריות בבחירת אמצעים למניעת תאונות ויישומם. סיכוי לכשל והסיכוי להתרחשות אירוע חריג בתהליך. סיווג על פי חומרה. הרשאה והסמכה לביצוע עבודות ותפקידים.	6.
14.2.24	The dangers of electrosurgical smoke to operating room personnel. A Review. K. Bree et al. 2017. Workplace Health and Safety V65 (11).	קבוצות של גורמי סיכון בעבודה. הסיכון הביולוגי (זיהומים נרכשים בבתי"ח); הסיכון הכימי: הגדרה וזיהוי חומרים מסוכנים, גיליונות וכרטיסי בטיחות. הסיכון הפיזיקלי: רעש, קרינה, רטט. גיליון בטיחות של סיכונים תעסוקתיים. חומרים חדשים - סיכונים חדשים: "ננו"	7.

		חומרים וסיכונים נלווים. בטיחות בנו - Nanosafety – טכנולוגיות	
21.2.24		תשתיות הבטיחות: הדרכה וחינוך: מודעות עובדים ומנהלים. הפעולה המונעת. מחקרים חדשים בנושא בטיחות בעבודה. בניית סביבת עבודה בטוחה. כלים ניהוליים. נהלי עבודה, הנחיות בטיחות, גורמים משפיעים על בטיחות בעבודה -Sarkis. השפעת הארגונומיה, הגהות התעסוקתית והסביבתית על הבטיחות בעבודה.	8.
28.2.24		תחזוקה כגורם סיכון. סוגי תחזוקה לפי תהליך. תחזוקה מונעת של אמצעי מיגון, יתרונות והיבטי עלות תועלת. מעקב שגרתי אחר יישום שיפורים ותיקונים. <u>מערך חירום</u> : נוהל חירום, מטרה, יישום, טיפול במצבי חירום, ציוד מגן אישי.	9.
6.3.24	Occupational Safety and Health - Healthy People 2020 https://www.healthypeople.gov/2020/topics	תקנים של בטיחות: הגדרה. ISO 45001. תקן לניהול מערכת בטיחות וגהות. ANSI, CE, EN. זיהוי הסיכון על ידי סימון במוצר. טכנולוגיות חדשות למניעת תאונות עבודה. תקן ISO-45003 בריאות פסיכולוגית ובטיחות בעבודה הצגת מצגות קצרות ע"י סטודנטים	10.
13.3.24		חזרה על החומר הנלמד וסיכום. הצגת מצגות קצרות ע"י סטודנטים <u>הערה</u> : תאריכי המצגות יחולקו בתחילת הקורס ובתיאום עם הסטודנטים	11.

סטודנט יקר,

אם יש לך לקות למידה או מוגבלות/בעיה רפואית שעשויה להשפיע על לימודיך, ושבינה את/ה זקוק/ה להתאמות אנא פנה/י לדיקנאט הסטודנטים למדור נגישות ולקויות למידה:
דואל LDA@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249265

לאבחון והתאמות בגין לקות למידה ו/או הפרעת קשב יש לפנות ליה"ל:
דואל mhait@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249022

אם יש ברשותך מכתב התאמות מהאוניברסיטה ואת/ה זקוק/ה להנגשה בקורס אנא פנה/י אליי בשעות הקבלה או במייל בסמוך לתחילת הקורס.